

PŘES CELÉ NIAGARSKÉ VODOPÁDY VELKÝ SKOK! SKUTEČNOST nebo PODVOD? PŘES CELÉ NIAGARSKÉ VODOPÁDY SKUTEČNOST nebo PODVOD?

ALESSANDRO BARICCO Smith & Wesson

Překlad | **Karina I. Havlů**
Režie | **Hana Marvanová**
Dramaturgie | **Martina Pokorná**
Výprava | **Magdaléna Teleky**
Hudba | **Kristýna Hulcová**
Pohybová spolupráce | **Lukáš Šimon**
Vynálezy pro tuto inscenaci vymyslel a zkonstruoval |
Jaromír Ryšavý

Obsazení

Wesson | **Viktor Braunreiter**
Smith | **David Beneš**
Rachel Greenová | **Stephanie Van Vleet**
Paní Higginsová | **Hana Franková**

PREMIÉRA
20. ČERVNA 2020
v 19 h

Alessandro Baricco

Italský romanopisec, dramatik, režisér, klavírista, hudební kritik, novinář, moderátor a esejista se narodil 25. ledna 1958 v Turíně. Studoval filozofii na Turínském univerzitě a klavír na konzervatoři. V současnosti je jedním z nejčtenějších a nejpřekládanějších italských autorů. Typickými bariccovskými motivy jsou hudba a silný osobní příběh, jako

je tomu například v jeho monodramatu *Novecento* z roku 1994. Příběh geniálního pianisty, který se narodil na lodi a nikdy nesestoupil na pevninu, u nás proslavily inscenace s Davidem Prachařem z Violy (Thálie 2005) a s Radimem Madejou z Mladé Boleslavi (Thálie 2016).

Ve světě literatury Baricco prorazil už roku 1991 svou románovou prvotinou *Hrady hněvu*, která byla přeložena do mnoha evropských jazyků a vynesla mu několik literárních cen. Další román *Oceán moře* z roku 1993 už byl očekávaným bestsellerem, stejně jako jeho další prozaická díla *Hedvábí*, *City*, *Bez krve*, *Emauzy*, *Pan Gwyn* nebo *Mladá nevěsta*.

Velkou divadelní událostí roku 2004 bylo uvedení Bariccova přepisu antické klasiky *Homér, Illias*, v němž celý epos převyprávěl očima 24 zásadních postav. Představení za účasti špičkových italských herců trvalo tři dny.

V roce 2008 Baricco debutoval jako filmový režisér snímkem *Lekce 21*, k němuž také napsal scénář. Film o vzniku Beethovenovy Deváté symfonie byl uveden o rok později na MFF v Karlových Varech.

Alessandro Baricco často vystupuje v médiích a vyjadřuje se k aktuálním společenským otázkám, je také popularizátorem klasické hudby a literatury.

Niagarské vodopády, ráj vhodný pro líbádky

Nejnávštěvovanější vodopády na světě leží na hranici Kanady a USA na řece Niagara, propojující jezera Erie a Ontario. Vodopády vznikly před 10 – 12 tisíci lety; v geologickém měřítku jde o velmi mladý útvar.

Kozím ostrovem jsou rozděleny na Podkovu na kanadské straně (výška 52 m, šířka 792 m) a na Americký vodopád (výška 55 m, šířka 250 m) a Nevěstin závoj (výška 55 m, šířka 17 m) na americké straně. Průměrný průtok je 5 936 m³/s, 90 % z tohoto množství vody proteče přes Podkovu. V dnešní době ovšem hydroelektrárny na obou stranách řeky odebírají nad vodopády až 75 % celkového objemu vody.

Původní obyvatelé, irokézské kmeny indiánů říkali Niagarským vodopádům Onyakara, Hřmící vody. Roku 1683 je světu představil francouzský misionář a cestovatel Louis Hennepin. Brzy se sem začali stahovat osadníci, dobrodruzi a snílci, kteří v blízkosti pěnících vod hledali ráj na zemi. Roku 1885 byly Niagarské vodopády vyhlášeny za jednu z prvních chráněných oblastí na světě. V současnosti přitahují kolem 10 milionů návštěvníků ročně. Jsou 11. nejčastějším cílem sebevrahů, ovšem zároveň jsou dodnes oblíbenou destinací pro líbádky. 44 % dní z celého roku tam prouští.

Niagarské vodopády jako jeviště

Fascinující divadlo lákalo návštěvníky od nepaměti. Neobyklou podívanou ovšem zažili lidé v roce 1848. Tehdy byli obyvatelé probuzeni ze spánku absencí obvyklého řevu vodopádu. Voda z řeky zmizela. Okolí přepadla nefalšovaná panika z konce světa. Prudký vítr tehdy vytvořil na jezeře Erie hráz z ker a ledové tříště, která tok řeky na 40 hodin zcela zastavila.

Roku 1829 přesvědčila skupina místních hoteliérů slavného skokana do vody Sama Patche, aby předvedl na Niagaře své umění. Mladík si postavil skokanskou věž ze dvou žebříků u paty Kozího ostrova a před zraky turistů skočil do zpěněných vod z výšky 25, a poté dokonce 40 metrů. Jeho třetímu skoku u jiné řeky přihlížely tisíce lidí, ale Sam už se nevynořil. Bylo mu 22 let.

V roce 1859 začala u Niagary éra provazochodců. Odstaroval ji Francouz Blondin, který natáhl lano přes řeku v místech, kde se dnes nachází Duhový most. Jeho lano měřilo 390 metrů a průhyb činil téměř 15 metrů. Blondin na něm dokázal neuvěřitelné věci, přecházel ho pozpátku nebo se zavázanými rukama a dokonce pekl uprostřed lana pravou francouzskou omeletu.

Prvním člověkem, který úspěšně zdolal Niagaru v sudu, byla v roce 1901 bývalá učitelka Annie Edson Taylorová. V den svých 63. narozenin se nechala v dubovém sudu, vyloženém polštáři a opásaném ocelovými obroučemi, odtáhnout nad Podkovu a pustit po proudu. Padesátimetrový volný pád i cestu peřejemi přežila bez úhony, šok ale způsobil, že nebyla schopna prolézt otvorem a vršek sudu musel být odříznut pilou. Ta jí způsobila na čele jediný šrám z celého dobrodružného podniku.

Se střídavými úspěchy se snažili dlouhá desetiletí o splutí Niagarských vodopádů další dobrodruzi. V roce 1911 přežil svůj pokus Angličan Bobby Leach, strávil však dalších 6 měsíců v nemocnici s četnými zlomeninami. Naopak z Charlese Stephense, který tvrdil, že tělo musí být v sudu dobře vyšponováno, aby nedošlo ke zranění při nárazech, našli záchranáři jenom pravou ruku. Jean Lussier proplul Podkovou v obří gumové kouli s dvojitou ocelovou konstrukcí, vycpané automobilovými dušemi. Své plavidlo poté rozřezal na kousíčky a rozprodal turistům.

V roce 1984 se ve svém červeném sudu s nápisem Karel Souček nechal shodit přes hranu vodopádu sedmatřicetiletý český emigrant z kanadského Hamiltonu. Pád přežil jen s drobnými šrámy. Svůj pokus chtěl zopakovat před platíci diváky v Houstonu. Nechal postavit nádrž s vodou a spustil se v sudu ze střešky vysokého mrakodrapu. Sud ovšem dopadl na hranu nádrže, Karel zemřel v nemocnici o několik hodin později na těžké zranění hlavy.

Belle Époque v Americe

Na přelomu 19. a 20. století propadlo lidstvo iluzi dokonalosti. Podle mnohých bylo dosaženo vrcholu a s lehkostí se řešily problémy, s nimiž si dříve člověk nevěděl rady. Umění se změnilo k nepoznání a začalo se drobit na rozličné -ismy. Nové ideologie nabízely řešení společenských nesrovnalostí, ženy se začaly emancipovat. Technika pádila kupředu milovými kroky, každý rok se objevovalo něco nového – žárovka, fonograf, kinematograf, spalovací motor, elektromotor, letadlo, na co si vzpomenete. Definitivní vítězství rozumu nad přírodou.

Ostatně v této době žil a pracoval ve Spojených státech i Nikola Tesla, vynálezce, fyzik a konstruktér nejrůznějších elektrických strojů, zařízení a přístrojů. Geniální vědec a vizionář byl proslulý stejně tak průlomovými nápady jako svými výstřednostmi. Kvůli experimentům se často zadlužoval a v mnohém může být předobrazem nejen českého klasika Jáchyma Cimrmana, ale také Bariccova pana Smitha.

Inspice a nápověda | **Rudolf Voborník**
Světla | **Roman Deršák**
Zvuk | **Radek Šnajdr**
Garde | **Alena Vávrová**
Vlášky | **Jana Chroustová**
Rekvizity | **Jakub Cupák**
Technika | **Ivan Doležel, Patrik Knill, Karel Nový, Tomáš Mutinský, Pavel Mozici**

Autorská práva v České republice zastupuje DILIA, z. s.,
Krátkého 143/1, 190 03 Praha 9 – Vysočany.

Zřizovatelem Západočeského divadla je město Cheb.
Inszenace vznikají za finanční podpory
Ministerstva kultury ČR a Karlovarského kraje.
Ředitel ZDCH | **Jan Svoboda**
Umělecký šéf ZDCH | **Zdeněk Bartoš**

Program připravila | **Martina Pokorná**
Grafická úprava | **Jan Krčál**
Foto | **Michal Mrák**

Informace a prodej vstupenek v ZDCH
v obchodním oddělení divadla, tel.: **354 432 522**,
nebo na **obchodni@divadlocheb.cz**
Rezervace on-line na **www.divadlocheb.cz**

Cena programu 20 Kč

